

Права спажыўца

ІНТЭРНЭТ — ЗОНА РЫЗЫКІ ЦІ КАМФОРТНЫХ ПАКУПАК?

Па стане на 1 студзеня гэтага года ў гандлёвым рэестры Рэспублікі Беларусь было зарэгістравана 19 400 інтэрнэт-крамаў. За 2018 год іх колькасць павялічылася на 20 працэнтаў.

Доля інтэрнэт-гандлю ў агульным тавараабароце складае зараз 3,4 працэнта. Улічваючы агульнасусветную тэндэнцыю інтэнсіўнага развіцця гандлю ў сеціве, Сусветны дзень абароны правоў спажыўцоў было вырашана правесці ў Беларусі пад дэвізам «Абарона спажыўца ў эпоху разумных тэхналогій».

— Сярод тавараў, якія беларусы набываюць праз інтэрнэт-крамы, на першым месцы — бытавая тэхніка і электроніка, на другім — аўтамабілі, а на трэцім — тавары для прыгажосці і здароўя, — расказала на сустрэчы з журналістамі начальнік упраўлення абароны правоў спажыўцоў і кантролю за рэкламай Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю Іна Гаўрыльчык. — Яшчэ адна агульнасусветная тэндэнцыя, характэрная і для нашага рынку: усё часцей пакупнікі для набывання тавараў праз інтэрнэт выкарыстоўваюць уласныя смартфоны.

Па даных міжнародных даследаванняў, адной з глабальных праблем інтэрнэт-гандлю з'яўляецца давер да прадаўца.

«Спажыўцу вельмі важна ведаць, хто прадае яму тавар, а калі такой інфармацыі на сайце няма, то я б катэгарычна не раіла здзяйсняць там пакупкі, — падкрэслівае Іна Гаўрыльчык. — Для спажыўца важна, ці чуе яго прадавец, ці адказвае кам-

петэнтна на ўсе пытанні, якія яго цікавяць, ці тэлефануюць яму своечасова, ці гатовы разглядаць прэтэнзіі і скаргі. Прасцей кажучы, пакупнік хоча быць упэўнены з тым, што яго права на вяртанне грошай за някасны тавар будзе забяспечана прадаўцом. Мушу заўважыць, што яшчэ некалькі гадоў таму спажыўцы сумняваліся ў тым, што ім удалася потым знайсці прадаўца, ды і самі прадаўцы лічылі, што ніхто іх не знойдзе і адказнасці яны не нясуць. Але дзякуючы змяненням, што былі ўнесены ў заканадаўства, удалася віртуальна свет наблізіць да рэальнага і забяспечыць абарону правоў спажыўцоў».

Вельмі важным крокам стала стварэнне Гандлёвага рэестра і абавязковая рэгістрацыя ў ім усіх суб'ектаў гаспадарання, якія працуюць у інтэрнэце. Цяпер, калі спажывец зацікавіўся таварам у той ці іншай інтэрнэт-краме, ён можа самастойна правесці, ці працуе яна на законных падставах. Для гэтага дастаткова зайсці на сайт MAPG, знайсці ўкладку

«Гандлёвы рэестр Рэспублікі Беларусь», зарэгістравана ў атрымаць інфармацыю, ці ёсць такі прадавец у яго базе.

На сайце інтэрнэт-крамы павінна прысутнічаць назва арганізацыі (прадаўца), юрыдычны адрас, кантактныя тэлефоны, рэжым працы, поўная інфармацыя аб таварах, якая дазваляе спажыўцам зрабіць усвядомлены выбар, цана на тавар, гарантыйны тэрмін, умовы аплаты, тэрміны, умовы, а таксама кошт дастаўкі тавару.

Іна Гаўрыльчык звярнула ўвагу на важную акалічнасць: інтэрнэт-прадавец абавязаны забяспечыць магчымасць дыстанцыйнага пералічэння сродкаў. На законе «Аб абароне правоў спажыўцоў» у пакупніка павінен быць выбар: ён можа разлічвацца ў наяўнай ці безнаяўнай форме.

— І калі прадавец адмаўляецца ад атрымання грошай па безнаяўным разліку (аплатай па банкаўскай картцы), то я рэкамендавала б спажыўцу задумацца над тым, ці варта мець справу з такім прадаўцом, таму што гэта з'яўляецца прыкметай недобрасумленных паводзінаў, у тым ліку ў адносінах да пакупніка, — папярэджае спецыяліст. — І майце на ўвазе, што забараняецца ўстанаўліваць розныя цэны і тарыфы ў залежнасці ад формы аплаты тавару. На жаль, некаторыя прадаўцы спрабуюць увесці пакупнікоў у зман і кажуць ім, што пры безнаяўнай форме аплаты кошт тавару будзе вышэйшы. Гэта парушае дзеючае заканадаўства.

Да таго ж на сайце інтэрнэт-крамы павінен у абавязковым парадку размешчацца ўзор дакумента, якія пацвярджае факт

набывання тавару: выява ці фота касавяга чэка. Паглядзіце ўважліва, які суб'ект гаспадарання там напісаны, а пры продажы вам тавару паглядзіце ў свой чэк: ці той жа суб'ект прадаў вам заказаны на сайце тавар.

«Забараняецца ўстанаўліваць розныя цэны і тарыфы ў залежнасці ад формы аплаты тавару».

Сёння на многіх замежных інтэрнэт-рэсурсах актыўна рэкламуюцца тавары, рэалізацыя якіх праз інтэрнэт забаронена на тэрыторыі нашай краіны. «Ніколі не купляйце лекі і БАДы ў інтэрнэце, — раіць Іна Гаўрыльчык, — таму што ніхто не можа гарантаваць іх бяспечнасць. Набываючы такі тавар, вы сур'эзна рызыкуеце не толькі сваімі грашыма, але і здароўем, і нават жыццём. Незаконным з'яўляецца і продаж тавараў праз сацыяльныя сеткі. Інтэрнэт-крамы могуць рэкламаваць сябе ў сацыяльных сетках, але ў такой рэкламе абавязкова павінна прысутнічаць гіперспасылка на сайт інтэрнэт-крамы, які працуе ў нацыянальным сегменце сеткі інтэрнэт. Апошнім часам пачасціліся скаргі на тавары, набытыя ў сацыяльных сетках. Але ў гэтым выпадку прадаўцы не інтэрнэт-крамы, а фізічныя асобы. І на такія здзелкі

не распаўсюджваецца закон «Аб абароне правоў спажыўцоў». Справу можна вырашыць толькі ў судзе. Але часцей за ўсё, пасля здзяйснення здзелкі прадавец перастае адказваць на званкі, напэўна, уносячы тэлефон пакупніка ў чорныя спісы».

Карыснай для спажыўцоў будзе і наступная інфармацыя. Згодна з рэкламным заканадаўствам распаўсюджванне рэкламы з дапамогай мабільнай сувязі і электроннай пошты дапускаецца толькі са згоды абанента ці адрасата на яе атрыманне. Рэкламная рассылка можа адбывацца ў «Вайберы», «Твітэры» і іншых месенджарах. Здаецца, што пакупнік пагаджаецца на атрыманне рэкламы, а потым яго рашэнне змяняецца, ці ён проста забываецца, што даў згоду, напрыклад пры дапаўненні анкеты на бонусную картку. «Майце на ўвазе: калі рэкламадаўца кажа, што не можа адключыць канкрэтнага спажыўца ад рассылкі рэкламы, ён кажа няпраўду, — звяртае ўвагу Іна Гаўрыльчык. — Па першым патрабаванні спажыўца рэкламадаўца абавязаны адключыць рэкламную рассылку, прычым у заканадаўстве не агаворваецца, у якой форме павінна быць агучана такое патрабаванне. А гэта азначае, што дастаткова і тэлефоннага званка...»

Надзея НІКАЛАЕВА.

ЖЫЛЛЁВЫЯ ўмовы на новы лад

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Разам з тым дэпутат адначасна пасіўнасць людзей падчас грамадскага абмеркавання Жыллёвага кодэкса. У камісію паступіла больш як 400 прапаноў. Больш сотні з іх — ад дэпутатаў, і толькі 14 — ад 12 грамадзян. Для параўнання, пры абмеркаванні праекта закона аб абыходжанні з жывёламі прапаноў было больш як 1100.

Упаўнаважаны на кіраванне за 3,2 капейкі з метра

Закон аб абароне правоў спажыўцоў жыллёва-камунальных паслуг (ЖКП) рыхтуецца да разгляду ў першым чытанні на наступнай сесіі. Пры гэтым, каб паскорыць працэс, ужо створана рабочая група для падрыхтоўкі гэтага дакумента да другога чытання.

Адно з галоўных новаўвядзенняў закона — стварэнне ўпаўнаважанай асобы па кіраванні агульнай маёмасцю. Такого чалавека пасля прафесійнай падрыхтоўкі і навучання будучы прызначаць мясцовыя органы кіравання. Жыхары могуць адмовіцца ад прызначэння ўпаўнаважанага, аднак тады ім прыйдзецца ствараць у доме таварыства ўласнікаў, каб іх інтарэсы прадстаўляў старшыня.

— Такая прапанова ўносіцца дзеля таго, каб маёмасць дамоў, дзе не існуе ніякага кіравання, нейкім чынам даглядалася.

Самае цікавае, што гэты праект працуе і цяпер, аднак жыхары чамусьці не карыстаюцца яго магчымасцямі, — заўважыў старшыня камісіі.

Мяркуюцца, што ўпаўнаважаная асоба ад імені грамадзян будзе заключаць дагаворы з арганізацыямі, якія аказваюць паслугі, і зможа адстойваць інтарэсы ўласнікаў нават у судзе. Пры гэтым дагаворы, што былі заключаны з грамадзянамі раней, не трэба будзе перарабляць нанова. Нягледзячы на тое, што такая пасада стане пэўным дадатковым звяном, дэпутаты спадзяюцца, што яе стварэнне спрыяць жыццю людзей.

Плануецца, што чалавек будзе займаць толькі пасаду ўпаўнаважанага і атрымліваць зарплату, а не сумяшчаць работу з асноўнай, як гэта часта робіцца цяпер, калі за агульнай маёмасцю вызначаюць сацыяльнае некага з работнікаў ЖКП. Пры гэтым у адной асобе не павінны спалучацца і ўпаўнаважаны, і той, хто абслугоўвае жыллё.

— На пасадзе ўпаўнаважанага асобы павінен быць чалавек, які будзе займацца толькі пэўным жыллём, — мяркуе Юрый Дарагакупец. — Міністэрства ЖКП прапаноўвае плаціць такім людзям зыходзячы са сродкаў, якія плаціць насельніцтва. Калі асобным радком будучы прапісаны адлічэнні на ўтрыманне гэтай асобы, то можна зменшыць нейкія іншыя затраты, напрыклад на тэхнабслугоўванне. Або расходы гэтыя ўлічаць пры

чарговым штогадовым павышэнні камунальных паслуг на пяць долараў.

Цяпер у сталіцы працуе 620 упаўнаважаных асоб. Калі пералічыць сярэдні заробак у тысячу рублёў, які ўстанавіў кіраўнік дзяржаўнага метра, атрымаецца, што кошт гэтай паслугі на кожны метр складзе 3,2 капейкі. Іх і прапануецца вычлениць з кошту іншых паслуг, удакладніў ён.

Чарга, арэнда, высяленне

Замацоўваецца палажэнне пра немагчымасць высялення з жылля членаў і былых членаў сям'і ўласніка, якія на момант прыватызацыі пражывалі з ім, аднак не ўдзельнічалі ў прыватызацыі. Тое ж датычыцца і членаў сям'і ўласніка жылля, якое было збудавана з дзяржаўнага сродкаў.

— Яны не могуць застацца без жылля, — упэўнены старшыня камісіі. — Часта пры скасаванні шлюбу і падзеле маёмасці жыллё дастаецца таму, на каго былі аформлены правы ўласнасці пры будаўніцтве, і другі бок застаецца ні з чым. Прыняцце новай нормы дазволіць абараніць правы былой паловы. А таксама дзяцей, якім у жыллі дастануцца пэўныя доли.

Разам з тым, чалавек, які жыве ў інтэрнаце і не ўтрымлівае жылплошчу ў належным стане, могуць выселіць.

Адно з асноўных змен кодэкса закране арэнднае жыллё. Людзі,

якія пражываюць у такіх памяшканнях, аднак маюць права на сацыяльнае жыллё, змогуць перавесці арэнднае жыллё ў сацыяльнае. Праўда, толькі аднойчы.

Пра пахаванні, цыгарэты і маладажонаў

Закрануў старшыня камісіі і тэму пастаяннага павелічэння колькасці сталічных жыхароў за кошт прыезджых з рэгіёнаў:

— Раней чалавек, які прыязджаў на работу ў сталіцу, жыў, як правіла, у інтэрнаце, прычым нават дзесьцігоддзямі. І гэта было прымальна. Цяпер той, хто прыязджае ў сталіцу, адразу набывае жыллё, калі ёсць грошы. Аднак абмежаванні павінны быць. Мы ж усе кадры забіраем з вёскі, а хто будзе карміць сталіцу праз 50 гадоў?!

Дарэчы, сужэнцы, якія пабраліся шлюбам упершыню, згодна з новымі зменамі, могуць трапіць у чаргу асоб, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоваў толькі тады, калі ў іх адсутнічае маёмасць не толькі ў сталіцы, але і ў Мінскім раёне.

Пры атрыманні даведак, што даюць падставу лічыцца асобамі, якія маюць патрэбу ў жыллі, будзе разглядацца, якой якасці жыллё ў іх ёсць, ці адпавядае яно санітарным нормам і правілам, ці прыдатнае яно для жыцця. І ў кожным выпадку падыходзіць трэба індывідуальна. Пры гэтым метраж пад-

лічвацца, пэўна, будзе па нормах у 10 квадратных метраў на чалавека ў Мінску і па 15 — на раёне, мяркуе Юрый Дарагакупец.

У новым Жыллёвым кодэксе пашыраюць таксама пералік абавязкаў наймадаўцаў памяшканняў, арганізацый-забудоўшчыкаў і тых, што абслугоўваюць жыллё. Больш дакладна прапісваюць паўнамоцтвы мясцовых органаў улады і шмат іншага.

Зменамі ў Закон аб пахаванні і пахавальнай справе ўносіцца норма, якая афіцыйна забараняе іншыя формы пахавання, акрамя захавання ў зямлю ці спальвання ў крэматорыі і размяшчэння ўрнаў у калумбарыі. Развейваць прах забаронена.

У новы закон хочучь увесці яшчэ норму, якая, па рашэнні мясцовых распарадчых органаў улады, дазволіць хаваць людзей на могілках, якія ўжо закрытыя. Калі магчымасці дазваляюць пашырыць межы могілак, лепш тут хаваць, чым арганізоўваць новае месца для пахавання, лічыць Юрый Дарагакупец.

Ён акрэсліў і асноўныя змены, якія прадугледжаны Дэкрэтам № 2, што датычыцца антытэўнэвага заканадаўства. З 1 студзеня 2020 года прадавец цыгарэты ў крамах плошчай ад 1000 метраў можна будзе толькі ў спецыяльных аддзелах. А з 1 студзеня 2022-га — знікнуць і палічы з тытунёвымі вырабамі, якія цяпер знаходзяцца каля месцаў касіраў.

Ірына СІДАРОК.